

Pater Bernard Jeunink

Korte biografie:

Geboren 30 december 1935 in De Lutte (Overijssel)

Gymnasiumstudie aan het Juvenaat St. Jozef te Hulst (Zeeuws-Vlaanderen) van 1949 -1955

Filosofiestudie en noviciaat in het St. Olavklooster te Glanerbrug (Overijssel) van 1955-1958

Theologiestudie in Studiehuis Loreto te Lievelede (Gelderland) van 1958-1962

Priesterwijding op 18 november 1961

Schoolkatechese en parochiepastoraat van 1963-1974

Parochiepastoraat in Uithoorn, Enschede, Doetinchem en Lichtenvoorde van 1974-2001

Emeritus sinds 2001

Wonend in Florapark, Enschede sinds 2011

Geen vuisten maar open handen

Pater Bernard Jeunink (1935) gelooft in de kracht van verhalen die mensen met hun leven vertellen. Want persoonlijke verhalen maken het verhaal over God geloofwaardig en aantrekkelijk. Zelf vindt hij inspiratie in het leven van Maria, de moeder van Jezus.

'Ik was een jaar of elf, twaalf toen de gedachte als een flits binnenkwam: ik wil missionaris worden. Je moet niet denken aan een wonder, maar iets wat we allemaal wel hebben wanneer je ineens iets heel zeker weet. Ik had een ongeluk gehad en lag weken met mijn been omhoog op een stoel. Ik kon geen kant op, tot wanhoop van mijn moeder. Om mij rustig te houden kreeg ik van alles te lezen. Een van die verhalen ging over de martelaren van Oeganda. Tussen 1885 en 1887 werden honderddertig Afrikanen bekeerd door de Witte Paters. Op bevel van koning Mwanga zijn ze met een lans doorstoken of verbrand. Van 22 waren voldoende gegevens beschikbaar. Die zijn in 1964 heilig verklaard. Ik was zo onder de indruk van de marteldood van die eerste generatie christenen dat ik wist: ik word missionaris.

Verhalen waarin principes zijn veralgemeniseerd in theorie doen mij veel minder. Pas als iets tot leven komt in de levens van mensen, kom ik in beweging. Dat gebeurde al bij het verhaal van die Oegandezes. Niet dat ik de marteldood wilde sterven, helemaal niet, maar ik wilde werken met mensen die "tot in de dood" wilden vasthouden aan hun geloof.

Dat ik missionaris wilde worden, heb ik niet meteen aan mijn ouders verteld. Pas later, toen ik een andere jongen ontmoette die priester wilde worden, ben ik erover begonnen. Maar mijn ouders dachten dat die jongen mij misschien had 'aangestoken'. Op een zondagmiddag heeft de kapelaan op het voetbalveld tegen mijn vader gezegd: doe hem eerst maar een jaar naar de mulo, wil hij daarna nog steeds missionaris worden, dan helpen wij elkaar. Dat jaar heb ik zonder morren doorlopen en een zomer later ging ik met de trein en de bus van De Lutte in Twente, naar het kleinseminarie van de maristen in Hulst, Zeeuws-Vlaanderen. Het was mijn eerste treinreis.

Niet dat ik wist wie en wat maristen waren, ik wist alleen dat ze ook naar de missie gingen, dat was voor mij genoeg. Een maristenpater had namelijk een tijd in onze parochie geholpen. Die vroeg toen aan de pastoor of er nog jongens missionaris wilden worden. Zo kwam hij bij ons thuis. "Wat heb'k noe toch 'heurd", vroeg hij op z'n Twents en begon over het kleinseminarie van de maristen in Hulst. Maar hij pakte ook een schilderskwast en begon te helpen met schilderwerk. De raamkozijnen kregen een beurt. Een pater die plat praat en de mouwen opstroopte, zo iets zag je normaal niet. Hij was heel gewoon, verbeeldde zich niets en had geen kapsones. Dat spreekt Twentenaren aan. Het was daarna vanzelfsprekend dat ik naar de maristen zou gaan.

Angst

Maar de missie is aan mij voorbijgegaan. Na mijn priesteropleiding vroegen ze of ik godsdienstleraar wilde worden en dat heb ik toen gedaan. Zo ging dat, ik had net de gelofte van gehoorzaamheid afgelegd. Je deed vanzelfsprekend wat je werd gevraagd. Maar die eerste onderwijsjaren waren niet gemakkelijk. Zo zelfs dat ik wel eens dacht: waar ben ik toch aan begonnen? Later ebde die twijfel weg, toen ik werkte in de parochie en het vak van doceren beter verstond.

In die beginjaren miste ik praktijkervaring. Ik had geen verhalen om de leerlingen mee te boeien. Pas als je verhalen verbindt aan de lesstof kun je iets overbrengen. Als docent, maar ook als je preekt, moet je grote thema's klein maken aan de hand van voorbeelden uit het dagelijks leven. Dan pak je hun aandacht en gaan ze met je mee.

Erg lang heb ik er niet over gerouwd dat ik geen missionaris werd. Eerlijk gezegd ging ik me meer en meer thuis voelen in de kerk van Nederland. Na het Tweede Vaticaans Concilie braken spannende tijden aan. Er gebeurde van alles in de kerk van Nederland wat ik wilde meemaken. En dat is me gegund, want toen ik eind dertig was, werd ik al pastor in Uithoorn, bij Amsterdam. Ik weet nog goed hoe ik daar aankwam. Het was donker en ik zag al die flats en dacht: hoe ga ik ooit contact leggen met zoveel mensen? Ik kende het platteland van Twente en Zeeland, maar de grote stad boezemde mij in eerste instantie angst in. Het was een behoorlijke overgang, maar achteraf was die tijd een grote zegen. Achtenhalf jaar heb ik er gewoond en hebben we met twee medebroeders en veel vrijwilligers een parochie van vijfduizend mensen gerund.

Van geloof naar hoop

De vaak progressieve houding van de westerlingen heeft mij veranderd. Van nature heb ik iets behoudends. Maar de parochianen wilden vooruit met de kerk. In die tijd ben ik ook anders gaan denken over God. Mede door de nieuwe wind die waaide na het concilie, durfde ik het aan mijn geloof te bevragen. Ik las moderne theologie en merkte dat ik steeds minder kon afgrenzen als het ging over God. Dat accepteerde ik, niet alles hoefde meteen duidelijk en zeker te zijn. Geloven werd voor mij meer: hopen. "Ik vertrouw erop dat het verhaal van God waar is. Ik hoop het."

Vroeger wilde ik mijn geloof bewijzen en tegenstanders overtuigen. Je gelooft of je gelooft niet en ik wilde mensen die niet geloofden overhalen. Nu ben ik veel clementer naar mensen. Ik geloof in wat ook paus Franciscus zegt: wees geduldig met mensen, oordeel niet zo vlug. Alle mensen hebben een geschiedenis, met of zonder God en de kerk. Voor de een is dat een positief verhaal en voor de ander een negatief verhaal, maar gun ze hun verhaal. De paus doet mij veel. Hij verbindt zijn leven aan de woorden die hij zegt. Hij leeft

een verhaal waarin God zichtbaar wordt. Een God die barmhartig is. Natuurlijk heeft hij dat afgelezen aan Jezus van Nazareth, die voor ons richtinggevend is.

Ik zie die houding ook bij Maria. Ik denk dat zij openstond voor anderen zoals ze waren. Ik heb in eerste instantie niet bewust voor de maristen gekozen vanwege hun spiritualiteit, maar die open houding die bij maristen belangrijk is, ben ik zeer waardevol gaan vinden. Hoe vaak zitten wij niet met gesloten vuisten? Grijpen we iets vast met de gedachte: dat pakken ze me niet meer af? Ik herken die vuisten in mijn eigen leven: dit is mijn geloof, beschreven in dit en dit dogma. Een opener houding is bevrijdend. "Zie de dienstmaagd des Heren", zei Maria tegen de engel Gabriel.

Verborgen aanwezig

Onze stichter, pater Jean-Claude Colin, heeft altijd gezegd: probeer te zijn als de open handen van Maria. Dat moet ik steeds opnieuw leren. Openheid is niet altijd gemakkelijk, want je riskeert er iets mee. Met open handen benadruk je dat je het geloof ontvangt. Maar welk geloof? Dan kan er van alles gebeuren, of ook niet. Je kunt je helemaal openen voor God en toch niet voelen dat hij er is. Kijk naar Jezus. In zijn laatste uren ervoer hij een Godsverlatenheid. Dan komt het ook bij ons aan op vertrouwen en hopen. Ik ervaar het niet, maar U bent er en U heeft het beste met mij voor.

Pater Colin benadrukte ook een ander aspect van Maria. Maristen moeten aanwezig zijn, maar in het verborgene. Pater Colin droomde van een nieuwe kerk. Hij leefde in de tijd na de Franse Revolutie. De machtige kerk was onttroond. En dat was goed, vond hij. De kerk die verder ging, kon afrekenen met een kerkcultuur waarin macht en glorie, carrière en rijkdom belangrijk waren. Wil de kerk geloofwaardig zijn dan moet ze bescheiden zijn vooral ook in deze tijd van secularisatie. Om dat te realiseren moeten priesters lijken op Maria: in het verborgene aanwezig zijn. We weten niet veel van Maria, maar de keren dat ik haar in het evangelie zie, zie ik een gelovige vrouw die mij in al haar nederigheid inspireert. "Onbekend en als het ware verborgen", staat er in onze regel.

God smaken

Ik heb altijd graag gepreekt. Het is mooi om in een preek te vertellen dat onze God een God van mensen is. Ik probeer daarvan, vaak via het leven van Jezus, een aspect te laten zien. God zit niet te loeren en te wachten op het moment dat hij ons ergens op kan pakken. Neen. Kijk naar Jezus, hoe grenzeloos hij was in zijn liefde en vergeving naar anderen. Zo is God. God is barmhartig, iets wat in de kerk vaak te weinig wordt gezegd.

Van de maristen heb ik geleerd dat je God moet "smaken", zoals onze stichter Jean-Claude Colin zei. Niet wanneer je iets van God weet kun je over hem spreken, maar wanneer je hem hebt kunnen smaken. Smaken: een heel eigen

manier van spreken van onze stichter. Wat onze spiritualiteit daarmee wil zeggen is dat jonge maristen, mannen en vrouwen, geboeid moeten raken door God. Hoe dat gaat, is moeilijk te zeggen. Want wie is God? Hij is onuitsprekelijk en onzichtbaar. Hij is Onze Vader in het verborgene, zegt Huub Oosterhuis. En toch kun je hem ervaren, smaken, graag en regelmatig met hem omgaan.

Zelf heb ik daar de laatste jaren eigenlijk pas echt goed de tijd voor. Toen ik pastor was, was de tijd vaak gevuld met vergaderen en andere activiteiten waardoor mijn leven druk bezet was. Nu heb ik rust. Dagelijks ga ik naar het stiltecentrum hier in huis om te kunnen bidden. Ik zit daar alleen, aan het einde van de middag en bid mijn brevier in het Nederlands en soms in het Latijn. Dat vind ik prachtig. Op die momenten mag ik steeds meer God smaken. Ja, toch wel, de ene keer meer, de andere keer minder. Of soms helemaal niet. Het stiltecentrum blijft me een dierbare plek in dit huis.'